

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правової політики

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

№ 04-26/18-446

„14” лютого 2020 р.

ЛЕЙКУ М.М.

Шановний Михайле Макаровичу!

За дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України від 05 лютого 2020 року до вхід. № 28217 у Комітеті з питань правової політики розглянуто Вашу електронну петицію щодо пропозиції «внести зміни до чинного законодавства Держави Україна, яким повне відшкодування шкоди, що заподіяна фізичним та юридичним особам, здійснювати виключно за рахунок винних осіб – державних службовців, суддів та співробітників правоохоронних органів, а не за рахунок Держави Україна (коштів платників податків)» та в межах компетенції повідомляємо наступне.

Згідно із частиною одинадцятою статті 23¹ Закону України «Про звернення громадян» (далі – Закону) електронна петиція, адресована відповідно Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України, розглядається у порядку, встановленому цією статтею, за умови збору на її підтримку не менш як 25000 підписів громадян протягом не більше трьох місяців з дня оприлюднення петиції.

Електронна петиція, яка в установлений строк не набрала необхідної кількості голосів на її підтримку, після завершення строку збору підписів на її підтримку розглядається як звернення громадян відповідно до цього Закону (частина десята статті 23¹). Збір підписів Вашої електронної петиції завершився 04 лютого 2020 року та становив 37 підписи.

Разом з тим інформуємо, що Конституція України проголошує Україну соціальною і правовою державою (стаття 1 Конституції України), в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність (стаття 3 Конституції України).

Також, у частині четвертій статті 41 Конституції України закріплена непорушність права приватної власності громадян.

Питання захисту законних прав та інтересів осіб, які потерпіли від злочинів, ефективного поновлення їхніх прав, своєчасного відшкодування шкоди, заподіяної вчиненням злочином, як свідчать результати аналізу законодавства та практики його застосування, залишається надзвичайно актуальним.

За загальним правилом, майнова шкода, завдана неправомірними рішеннями, діями чи бездіяльністю особистим немайновим правам фізичної або юридичної особи, а також шкода, завдана майну фізичної або юридичної особи, відшкодовується в повному обсязі особою, яка її завдала (частина перша статті 1166 Цивільного кодексу України).

Так, у статтях 1177 та 1207 Цивільного кодексу України закріплено положення про відшкодування державою шкоди, завданої злочином.

Разом з тим, відповідно до статті 127 Кримінального процесуального кодексу України також закріплено положення про відшкодування за рахунок Державного бюджету України шкоди, завданої потерпілому внаслідок кримінального правопорушення.

Цивільний та Кримінальний процесуальний кодекси України передбачають відшкодування державою шкоди, завданої потерпілому, але «у випадках та порядку, передбачених законом».

Відсутність спеціального закону про умови та порядок відшкодування державою шкоди, завданої потерпілому внаслідок злочину, є проблемою в реалізації статей 1177 і 1207 Цивільного кодексу України та статті 127 Кримінального процесуального кодексу України.

На сьогоднішній день зазначений законодавчий акт Верховною Радою України так і не прийнято.

При цьому слід зауважити, що згідно з абзацом третім пункту 3 Прикінцевих та перехідних положень Цивільного кодексу України, Кабінету Міністрів України було доручено до 1 квітня 2003 року підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів, необхідність прийняття яких впливає із цього Кодексу.

Тобто, суб'єктом права законодавчої ініціативи щодо законопроекту про умови та порядок відшкодування майнової шкоди, завданої майну фізичної особи, яка потерпіла від злочину, є Кабінет Міністрів України.

Верховною Радою України були здійснені спроби щодо законодавчого врегулювання порушеного питання. Так, на розгляд Верховної Ради України четвертого скликання було внесено проекти законів про відшкодування за рахунок держави матеріальної шкоди громадянам, які потерпіли від злочину (реєстр. № 6283 від 25 жовтня 2004 року та реєстр. № 6283-1 від 17 січня 2006 року). На пленарному засіданні 18 січня 2006 року законопроект за реєстр. № 6283 прийнято за основу. 25 травня 2006 року зазначений проект закону перереєстровано Верховною Радою України нового

скликання (реєстр. № 0907), однак на пленарному засіданні 19 квітня 2007 року Верховною Радою України п'ятого скликання було прийнято рішення зняти його з розгляду.

Крім того, 5 квітня 2011 року на пленарному засіданні Верховної Ради України шостого скликання розглянуто проект закону про відшкодування за рахунок держави матеріальної шкоди фізичним особам, які потерпіли від злочину (реєстр. № 7303 від 27 жовтня 2010 року), проте, за результатами розгляду зазначений законопроект не прийнятий.

При цьому, слід зазначити, що законопроекти за реєстр. № 0907 та № 7303 перебували на розгляді Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

На розгляді Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності також знаходився проект закону про спеціальний статус потерпілого від особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я, відшкодування матеріальної, моральної шкоди таким особам державою зі обов'язковим зверненням регресу до засудженого за реєстр. № 4991 від 14 липня 2016 року, який був відкликаний 29 серпня 2019 року.

Також слід зауважити, що у 2005 році Україною було підписано Європейську конвенцію щодо відшкодування збитку жертвам насильницьких злочинів від 24 листопада 1983 року, яка до цього часу Верховною Радою України не ратифікована.

Принагідно зазначити, що право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України, яке здійснюється, зокрема, шляхом внесення до неї проектів законів, належить Президенту України, народним депутатам та Кабінету Міністрів України (частина перша статті 93 Конституції України; частина перша та пункт 1 частини п'ятої статті 89 Регламенту Верховної Ради України).

Відтак, у разі надходження до Комітету з питань правової політики відповідних законопроектів, їх буде розглянуто в установленому порядку.

З повагою

Голова Комітету

А.Є. КОСТИН